

Vzrušující časy

**Naoise
Dolan**

Ljndeni

Vzrušujúce časy

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Lindeni

Naoise Dolan

Vzrušujúce časy – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

Vzrušující časy

Vzrušující časy

Naoise
Dolan

Ljndeni

Starej mame

PRVÁ ČASŤ

Julian

1

Júl 2016

Julian, môj známy a bankár, ma prvý raz pozval na obed v júli, v mesiaci, keď som dorazila do Hongkongu. Zabudla som, pri ktorom východe zo stanice sa stretávame, ale zavolať mi, že ma zbadal pred Kee Wah Bakery a mám ho tam počkať. Bolo dusno. Eudia s kufríkmi klopkali cez turnikety ako chovné oslice. Z rozhlasu sa najprv kantonsky, potom mandarínsky a napokon hlasom britskej ženy ozvalo, že si pri nastupovaní máme dávať pozor.

Cestou cez halu a na eskalátoroch sme sa rozprávali o tom, aký je Hongkong preplnený. Julian vyhlásil, že Londýn je pokojnejší, a ja som povedala, že aj Dublin. V reštaurácii položil svoj telefón na stôl obrazovkou dole, takže som to spravila tiež, akoby to aj pre mňa znamenalo profesionálnu obeť. S vedomím, že platiť bude on, som sa ho spýtala, či si dá vodu, no on už bral krčah a nalieval nám.

„V práci sa nezastávím,“ prehodil. „Polovicu času neviem, čo vlastne robím.“

Bankári to vraveli často. Čím viac vás presviedčali, že toho vedľa málo, tým viac toho vedeli a tým vyšší mali plat.

Spýtala som sa, kde žil pred príchodom do Hongkongu, a on povedal, že študoval históriu na Oxfordskej univerzite. Ľudia, ktorí chodili na Oxford, vám to prezradili, aj keď ste sa na to nepýtali. Potom, tak ako „všetci“, šiel do centra. „Ktorého mesta?“ Julian sa zamyslel, či ženy vedia žartovať, usúdil, že vieme, a zasmial sa. Utrúsila som, že nemám poňatia, kde skončím. Opýtal sa ma, koľko mám rokov, odvetila som, že som práve dovŕšila dvadsaťdva, a on mi oznámil, že som dieťa a prídem na to.

Zjedli sme naše šaláty a on sa spýtal, či nateraz v Hongkongu s niekým randím. Povedala som, že ani nie, s pocitom, že slovo „nateraz“ v sebe nesie priveľa významov a mohol sa vyjadriť uvážlivejšie. V Írsku sa nechodí „randiť“, vysvetlila som. Dáte sa dokopy a časom k niečomu dospejete.

„Takže vravíš, že je to ako v Londýne,“ poznamenal Julian.

„Neviem,“ odvetila som. „Nikdy som tam nebola.“

„*Nikdy si nebola* v Londýne.“

„Nie.“

„Vôbec?“

„Nikdy,“ zopakovala som po dostatočne dlhej odmlke, aby som mu ulahodila predstavou, že som po jeho druhej otázke zatúžila túto skutočnosť o svojej osobnej minulosti zmeniť a veľmi ma mrzí, že sa mi to nepodarilo.

„Ava,“ hlesol, „to je neskutočné.“

„Prečo?“

„Lietadlom je to z Dublinu len kúsok.“

Tiež som bola zo seba sklamaná. Ani on nikdy nebol v Írsku, ale podotknúť, že aj tam je to lietadlom len kúsok, by bolo zbytočné.

Rozoberali sme správy. V *FT* sa dočítal, že mimopevninský renminbi klesol voči doláru. Ja som sa vedela podeliť len o toľko, že sa blíži tropická búrka. „Hej,“ pri- takal, „Mirinae. A týždeň po nej tajfún.“ Zhodli sme sa, že žijeme vo vzrušujúcich časoch.

Obe búrky prišli. Bez ohľadu na to sme aj naďalej cho- dili na spoločné obedy. „Som rád, že sme priatelia,“ skon- štatoval a mne neprináležalo opravovať absolventa Ox- fordskej univerzity. Domnievala som sa, že zo mňa čas strávený s ním spraví múdrejšieho človeka alebo ma mini- málne pripraví na rozoberanie mien a indexov s vážnymi ľuďmi, s ktorými sa v priebehu svojho dospelého života stretnem. Sadli sme si. Mne sa páčili jeho peniaze a jemu sa páčilo, ako ľahko na mňa nimi urobil dojem.

2

Bola som v Dubline nešťastná, myslela som si, že je to Dublinom, a domnievala sa, že v Hongkongu sa to zlepši.

Škola, v ktorej som učila angličtinu ako cudzí jazyk, sa nachádzala v obchodnej štvrti plnej pastelových výškových budov. Zamestnávali len belochov, ale dali si záležať, aby to nikde neuvádzali. Učitelia vypadávali a na ich miesta prichádzali ďalší, ako keď žralokom dorastajú zuby. Väčšinou to boli cestovatelia, ktorí odišli, len čo si našetrili dosť peňazí, a skončili niekde v Thajsku. Nevedela som, kto som, ale pochybovala som, že by to vedeli práve Thajčania. Keďže som nemala práve najsrdečnejšiu povahu, učila som prevažne hodiny gramatiky, kde sa skutočnosť, že vás deti nemajú rady, pokladala pri hodnotení vášho výkonu za pozitívny indikátor. V porovnaní s tým, ako sa výkon žien hodnotil bežne, som to považovala za vítané osvieženie.

Študenti chodili na hodinu týždenne. Učili sme bez prestávky s výnimkou obeda. Začala som byť známa ako Slečna Nechutná, pretože som medzi hodinami odbiehala na záchod.

„Ava, kde si bola?“ oborila sa na mňa moja vedúca Joan – jedna, svätá a apoštolská, čo prinášalo peniaze, hoci už nie katolícka, keďže to nie –, keď som sa vrátila zo záchodov. Bola jednou z prvých Hongkončanov, ktorých som spoznala.

„Bolo to päť minút,“ bránila som sa.

„Kde tie minúty berieš?“ spýtala sa Joan. „Rodičia platia za šesťdesiat minút týždenne.“

„Čo ak ukončím hodinu o niečo skôr?“ navrhla som. „A ďalšiu začnem o niečo neskôr. Dve minúty z jednej, dve minúty z druhej.“

„Ale to sú dve zo začiatku a dve z konca prostrednej hodiny.“ Joan sa to snažila znázorniť na rukách, ale uvedomila si, že zhluk troch hodín sa človeku s dvoma rukami ukazuje ťažko. Upustila od tejto snahy s trpkým povzdychom, akoby to bola moja vina.

Musela som sa obrátiť na vyššiu moc.

Náš riaditeľ Benny mal štyridsať a nosil šiltovku šiltom dozadu, buď aby vyzeral, že miluje prácu s deťmi, alebo aby zdôraznil, že je sám sebe pánom a neoblieka sa tak, aby sa niekomu zavďačil, dokonca ani sebe. Bol rodený Hongkončan, vzdelávaný v Kanade, navrátiliec do vlasti a na vrchole svojich síl, vlastnil tucet ďalších škôl a – evokatívne, povedala by som – írsku spoločnosť pre spracovanie morských rias. Hovoril o nej, že je „doma“ v Connemare, kde ani jeden z nás nikdy nebol, no vravela som si, že to vďaka tomu znie o to poetickéjšie. Všetka zodpovednosť sa nabaľovala naňho, no Benny si spolu s ňou nabaľoval aj plné vrecká peňazí.

Keď mi koncom júla prišiel zaplatiť, oznámila som mu, že premýšľam nad výpoveďou.

„Prečo?“ nechápal. „Si tu len mesiac.“

„Potrebujem medzi hodinami chodiť na záchod. Inak dostanem infekciu močových ciest.“

„Pre to predsa nedáš výpoveď.“

Mal pravdu. Všetko ostatné bokom, nepodala som výpoveď pre ich rasistický prístup k prijímaniu zamestnancov, takže by bolo zvláštne, keby som odišla len preto, že nemôžem chodiť na záchod, kedykoľvek chcem.

Vedela som, že pre peniaze urobím čokoľvek. V Írsku som cez výšku mala sporiaci účet, ktorý som malebne volala „potratový fond“. Ku koncu som na ňom mala tisícpäťsto eur. Poznala som pár žien, ktoré šetrili spolu s priateľkami, aby všetky pomohli tej, ktorá si vytiahla čierneho Petra. Ale ja som nikomu neverila. Zarobila som si tie peniaze ako servírka a šetrila som ďalej, aj keď by som zákrok v Anglicku už pokryla. Páčilo sa mi sledovať, ako čísla rastú. Čím bohatšia budem, tým ťažšie ma ktokoľvek k niečomu donúti.

Tesne pred odchodom do Hongkongu som skladala záverečné skúšky. Keď nám rozdávali papiere, spočítala som si, koľko hodín som strávila obsluhovaním ľudí. Na tom sporiacom účte boli týždne môjho života. Kým budem žiť v Írsku a potraty tam budú zakázané, budem svoj zabitý čas musieť držať pod zámkom.

V ten večer som väčšinu úspor minula na letenku do Hongkongu a nájomné za prvý mesiac a začala som si hľadať prácu ako učiteľka. O tri týždne som odišla z Dublinu.

V prvý týždeň mi v práci opísali typické znaky hongkongskej angličtiny a prikázali mi opravovať žiakov, keď ich použijú. „Byl“ namiesto „bol“ – to bolo nesprávne, hoci som po pár dňoch žiakom bez problémov rozumela.

Pridávať na zdôraznenie slabiku „la“, napríklad niela, prepáča – to nebola angličtina. Nevidela som rozdiel medzi týmto a tým, keď Íri hocikde vo vete použijú „hej“. Hej, podobalo sa to, ale tiež to nebola angličtina. Angličtina znamenalo britčina.

3

August

Julianovi sa nechcelo chodiť po práci za mnou, takže som okolo deviatej večer začala chodiť do jeho bytu v Mid-Levels. Oznamila som mu, že to považujem za trápne a ponížujúce, no v skutočnosti sa mi páčilo voziť sa vonkajším eskalátorom. Nastúpila som na krytej ceste na Queen's Road a pokračovala ponad stánky pouličných predavačov na Stanley Street, hľadela na pútače – Hry a zábava, Masáž so šťastným koncom, King Tailor – a výškové budovy a obrovské okná na Wellington Street. Nasledoval závan rybacieho pachu z Central Street Market a stará policajná stanica obložená hrubými bielymi obkladačkami, ktoré vyzerali ako školské gumy. Keď som dorazila k Julianovi, dostala som vo vestibule návštevnícku kartičku a vyšla na päťdesiate poschodie.

Jeho byt vyzeral ako predváždzacia miestnosť, taká tá, po ktorej sú nepresvedčivo roztrúsené predmety, aké by mohol vlastniť ktokoľvek. Jeho najočividnejší osobný majetok bol veľký sivý MacBook Pro.

Objednali sme si jedlo, ja som umyla riady, on nám potom nalial víno a ostali sme sa rozprávať v obývačke.

Na kozubovej rímse nestálo nič, len prázdny strieborný rám na fotky a nikdy nezažaté krémové sviečky. Pri okne mal dlhú hnedú rohovú sedačku. Zvykla som si vyzuť topánky, lahnúť si na ňu, vyložiť si nohy na laktovú opierku a striedavo ich prekladať jednu cez druhú, keď rozhovor na chvíľu stíchol.

Fajčil lacné cigarety – vraj aby mal motiváciu prestať, vysvetlil.

Prvý raz sme sa stretli vo fajčiarskej časti v bare v Lan Kuaj Fung, kde si buď všimol, ako sa naňho dívam, alebo sa na mňa zahľadel on, až kým som sa naňho nepozrela. Vedel vytvárať nejednoznačné situácie. Ja som sa im nevedela vyhýbať. V ten večer rozprával veľmi pomaly, preto som predpokladala, že je opitý, ale rovnako sa vyjadroval aj za triezva, takže som pochopila, že je bohatý.

Po mesiaci našej známosti sa opýtal: „Spoznávaš sa so všetkými svojimi priateľmi v baroch?“

„Nemám priateľov,“ odvetila som. Zasmial sa.

Občas bol v nálade rozprávať mi o trhoch. Inokedy ma zasypával otázkami, no moje odpovede prestal vnímať, len čo našiel niečo ďalšie, čoho sa mohol chytiť. Nerozprávala som o tom prvýkrát, no on o tom chcel počúvať znova a znova – o mojich dvoch bratoch, o hneďom radovom dome na jednom z tých nezáživných dublinských predmestí, o tom, že som si po strednej dala rok pauzu, aby som si našetrila na výšku. Že po dvetisícôsmom som bývala v jednej izbe so svojím bratom Tomom, aby sme tú druhú mohli prenajímať študentom. Že z nás nič z tohto nerobilo chudobných ľudí, že takto fungovalo prakticky celé Írsko a že za to z nemalej časti mohli banky ako tá jeho.

Julian chodil na Etonskú a bol jedináčik. Boli to dva najmenej prekvapivé fakty, aké mi kedy kto o sebe povedal.

Chcel vedieť, či mám prízvuk človeka z vyššej vrstvy. Nikdy som nestretla Angličana, ktorého by to nezaujímalo. Väčšina sa nepýtala takto na rovinu – a on tiež nie, opýtal sa len to, aký „typ“ dublinského prízvuku mám –, ale všetci si našli spôsob, ako dať najavo svoju zvedavosť. Odvetila som, že mám bežný dublinský prízvuk. Opýtala sa, čo to znamená. Nevedela som o britských prízvukoch dosť, aby som ho prirovnala k niektorému z nich.

„Nuž, a ako teda znie dublinský prízvuk vyššej vrstvy?“ zaujímal sa.

Pokúsila som sa ho napodobniť a on vyhlásil, že znie americky.

Opýtal sa, čo plánujem spraviť, keď nadíde čas nájsť si skutočnú prácu. Bol takmer otcovsky neoblomný, že by som sa so svojím titulom nemala zapodievať prízemnými zamestnávateľmi, a dokonca veľmi presvedčivo predstieral, že o mne nemá nízku mienku, pretože som neštudovala na Oxfordskej. Keď však prišlo na otázku, aká práca by podľa neho bola pre mňa dosť dobrá, vyjadroval sa len neurčito. Právo boli glorifikované papierovačky. Poradenstvo bolo o lietaní z jednej diery do druhej a za drbávaní sa s powerpointom. Účtovníctvo bolo nudné a mizerne platené. A bankovníctvo by z nejakého nešpecifikovaného dôvodu nebolo pre mňa.

Páčilo sa mi, keď si vyhrnul rukávy na košeli. Mal veľké hranaté zápästia a ostré lakte. Občas som sa bála, že zistí, ako často myslím na jeho ruky. Posmieval sa mi aj pre iné, oveľa menej zvláštne veci, takže som sa k tomu nemohla priznať.